

KWARTAALBLAD VOOR DE KRING PRAKTISERENDE BOOMVERZORGERS

KPB Nieuwsbrief

Themadag zaterdag 10 december 2005
Takkenbreekdag

Themadag zaterdag 11 februari 2006
Algemene Ledenvergadering

**de NVB Gleditisia's met DeepRootplaten
opgetild en uitgeschud Plaaginsecten bij bomen**

JAARGANG 8 **25** HERFST 2005

Planten met draadkluit riskant?

In het land van onze grote broer, Amerika, woedt al enkele jaren een vrij stevige discussie over de schade die een draadkorf kan aanrichten als deze niet wordt verwijderd bij aanplant. Voor een aantal boomverzorgers over de oceaan is het allang duidelijk: door jute en draadkorf niet van de kluit te verwijderen kan deze vóór aanplant niet onderzocht worden op gebreken aan de wortels. In Nederland planten de meesten braaf zoals de kweker het wil én wat het gemakkelijkste (= goedkoopste) is. Maar hebben we dan niet te maken met dezelfde problemen?

Citaten uit een brief van een kritische Amerikaanse boomverzorger (Dave Ryan). Hij heeft bezwaar tegen een onderzoeksbeurs van ruim 100.000 dollar die het National Urban and Community Forestry Advisory Council kort geleden aan Gary Watson heeft gegeven om een onderzoeksteam te vormen dat zich buigt over dit specifieke probleem.

“Ik heb foto's gestuurd naar Bonnie Appleton (die samenwerkt met Gary Watson - VvA) van verminkte wortelkluiten die ik heb opgegraven, na telefoontjes van mensen die zich afvroegen waarom hun bomen doodgingen. Een van de boomverzorgingsbladen publiceerde een artikel van Dr. Appleton's onderzoek naar de draadkorven. Ja, we hebben draadkorven en jute nodig om de bomen te kunnen vervoeren. Daarna moet het verwijderd worden.” (...) “Is het omdat wij, boomverzorgers, (door dit onderzoek - VvA) de antwoorden aanreiken die het boomkwekerij-bedrijfsleven graag wil horen? Als dat niet zo is, waarom besteden we meer geld aan iets wat we allang weten? Waarom kwamen we, na uitgebreide bijeenkomsten in Illinois een jaar of twee terug over dit onderwerp, met het antwoord dat het goed is om het draad materiaal rond de wortels te laten maar om de draadkorven te veranderen? Waar is het gezonde verstand gebleven?”

Dave Ryan, Tree Release, Green Lake, WI

Gedeelte uit een reactie op deze brief van Bonnie Appleton in hetzelfde nummer van Arborist News

“Het werk dat Gary Watson en ik doen is noodzakelijk omdat, afgezien van de Arborist News lezers, veel andere sectoren van het groene bedrijfsleven zich niet bewust zijn van het belang van onderwerpen als plantdiepte en de materialen die de wortelkluit omgeven. Een groot gedeelte van de boomkwekerijsector lijkt te ontkennen dat dergelijke discussiepunten zouden kunnen bestaan, gezien het feit dat de garantie niet meer geldt als de met jute en draadkorf omgeven wortelkluit niet wordt gehandhaafd bij het aanplanten. Dus niet: gaas verwijderen, wortelkluit zichtbaar maken en de bewortelingsdiepte vaststellen etc. En wie bevindt zich tussen een onwillige boomkweker en een kwade boomverzorger? De groenaannemer. Ik zou graag veel boomkwekers meesleuren naar oudere tuinen en parken en ze het opgraven van wortelkluiten laten aanschouwen zodat ze deze problemen kunnen zien. Maar we krijgen ze niet eens zo ver dat ze naar praktijkdagen en opleidingsbijeenkomsten komen.” (...)

In: Arborist News, het blad van de ISA
(International Society of Arboriculture), februari 2005

Door jute en draadkorf niet van de kluit te verwijderen kan deze vóór aanplant niet onderzocht worden op gebreken aan de wortels. Zodoende is geen zicht op ernstig afknellende of draaiende wortels in de kluit. Tevens is ook de wortelhals vaak onzichtbaar, waardoor bomen te diep geplant worden. Tenslotte kunnen door het langzame verteren van de draadkorf wortels worden afgeknelnd door het ijzerdraad, hetgeen een negatief effect heeft op de opname van voedingsstoffen, die noodzakelijk is voor het aanslaan en de goede groei van de boom.

Hier volgt de samenvatting van de publicatie van een vooronderzoek over dit onderwerp in Amerika (Appleton, 2004). In het volgende nummer de reacties hierop van twee Nederlandse boomkwekers en twee grootverbruikers van bomen en de ervaringen van onze lezers!

DE DRAADKORFDISCUSSIE

Het gemak van de draadkluit bij transport wordt door niemand betwist. De discussie in Amerika draait er om of draadkorven een significant gevaar vormen als ze zonder enige verandering of aanpassing aan de kluit gelaten worden bij aanplant. Veel kwekerijen zeggen dat het verwijderen van de draadkluit onnodig is. Zij vrezen dat het verwijderen van de draadkluit leidt tot een beschadiging van de wortelkluit of stabiliteitsproblemen en geven dus meestal geen aanslaggarantie als de verpakking rond de kluit verwijderd of veranderd is. Anderzijds wordt in de bestekken/voorschriften echter vaak specifiek aangegeven dat de draadkorf geheel of gedeeltelijk verwijderd moet worden. Hierdoor komen landschapsaannemers in een no-win situatie.

MOGELIJKE SCHADE DOOR DRAADKORVEN AAN BOOMWORTELS

De schade die gemeld wordt door boomverzorgers ontstaat niet in de eerste jaren, maar na verloop van tijd, als de jute is vergaan en de draadkorf vaak nog intact is.

De eerste draadkorven waren gemaakt van niet gegalvaniseerd staal draad, waarvan aangenomen werd dat ze binnen enkele jaren zouden wegroesten en dus geen potentieel gevaar konden opleveren voor de kluit. Echter, volgens Watson en Himelick (1997) kunnen draadkorven tot 30 jaar onder de grond intact blijven. Appleton zelf heeft verscheidene draadkorven in de lente en zomer van 2003 opgegraven. Veel van deze draadkorven, waarvan bekend was dat ze 15 tot 18 jaar in de grond hebben gezeten, waren nog steeds intact, hoewel gecorrodeerd en nog steeds moeilijk te breken.

Lumis rapporteert in 1990 dat de draadsterkte van de boomkorven erg langzaam vermindert onder de grond. Dit betreft zowel gegalvaniseerd als niet gegalvaniseerd draad. Na 4 jaar is de sterkte van gegalvaniseerd draad slechts met 5% afgenomen. Niet gegalvaniseerd draad, dat wel gecorrodeerd was, verloor slechts 3% van zijn sterkte. Lumis stelde vast dat zowel (weinig) zuurstof als (veel) vocht op verschillende dieptes in de bodem geen significante invloed hebben op de snelheid van corrosie.

Terwijl Carpenter in 1987 schrijft dat vele duizenden bomen zijn geplant met draadkluit waarbij weinig problemen zijn geconstateerd, stellen Watson en Himelick in 1997 vast dat de bovenzijde van de stamvoet of brede wortelaanzetten ingroeien in de bovenste horizontale korfdraden. Hierdoor worden de wortels deels geringd en het transport door de vaten beperkt. Na nog wat voorbeelden hiervan, concludeert Appleton dat, hoewel wortelweefsel eventueel om de draden van de draadkorf heen kan groeien en zelfs weer aan elkaar kan groeien, het herstel van een onbeperkt vaattransport diverse jaren kan duren. Gedurende de tijd van een beperkt transport door de vaten kan de boom gestresst raken, waardoor andere problemen kunnen ontstaan, inclusief insectenaantastingen en ziektes, instabiliteit, een beperkte scheutgroei, tot aftakeling en afsterving (Sellers 1983; Lumis 1990; Watson en Himelick 1997).

Inhoud

Jaargang 8 - nummer 25 - herfst 2005

pagina 1	Planten met draadkluit riskant? <i>Veronica van Amerongen</i>
pagina 5	NVB <i>Remco Valk</i>
pagina 7	Boekbespreking <i>Els Couenberg</i>
pagina 8	Gleditsia's met DeepRoot platen opgetild en uitgeschud <i>interviews Hans Kaljee</i>
pagina 13	Plaaginsecten bij bomen <i>Hans van Selm</i>
pagina 15	Bestuursmededelingen

Themadagen

De komende themadagen staan gepland op de tweede zaterdag van de even maand:
10 december 2005 en 11 februari 2006.

Weet je een interessant onderwerp voor een themadag?
Neem contact op met Willy van der Vorst, Vaarselstraat 48
in Someren, tel. 0493 49 50 93.

Zaterdag 10 december Takkenbreekdag

Op welke takken kun je zonder problemen gaan lopen en aan welke takken kun je gaan hangen?
Niet alleen de boomsoort, maar ook het jaargetijde en weersinvloeden spelen een belangrijke rol bij de sterkte van takken. Willy van der Vorst start deze middag met een korte introductie over sortimentskennis. Hans Brand laat een filmpje zien over klimtechnieken van apen. Vervolgens komt het vellen van dode bomen aan bod. Eddy Bouwmeester zal een presentatie verzorgen over het klimmend afvangen en Jelte Buddingh' zal ons iets vertellen over topankers. Tot slot gaat Walter Hak in op de krachtenleer bij bomen. Na elke spreker is er gelegenheid tot het stellen van vragen en discussie.

Locatie cursistencentrum IPC Groene Ruimte
Koningsweg 35, Schaarsbergen (Arnhem)

Zaal open 12.30 uur, soep en broodjes

Start programma 13.00 uur

Zaterdag 11 februari 2006 ALV

De themadag en de Algemene Ledenvergadering.

Kijk voor routebeschrijvingen, de exacte locatie en de laatste details over de themadagen op de website van de KPB: www.kpb-isa.nl. Voor de themamiddagen geldt de gebruikelijke € 10,- regeling, inclusief soep en broodjes.

“De in onze kwekerij gebruikte kluitverpakking (jute en draadkorf) bestaat uit materiaal dat makkelijk in de bodem vergaat. Wij adviseren deze verpakking bij het planten niet te verwijderen, omdat de kluit zo bijdraagt tot een betere stabiliteit van de boom. De grotere stabiliteit ondersteunt de haarwortel-vorming.”

Citaat uit de nieuwste catalogus van Lappen Baumschulen, Handleiding, p.593

Ook als het transport van stoffen door de vaten niet is verzwakt kan de draadkorf instabiliteitsproblemen geven. Op diverse locaties is waargenomen dat na zware wind bomen omwaaiden die afbraken aan de rand van of net buiten de draadkorf die nog intact gebleven was. Dit gebeurde 7 tot 10 jaar na aanplant.

Het blijkt dat, ondanks de besteksaanwijzing om de draadkorf te verwijderen, veel aannemers deze in zijn geheel om de kluit laten zitten. De belangrijkste motivatie van aannemers om dat te doen is tijdwinst. Het verwijderen van jute en draadkorf kost tijd en het kan lastiger zijn om de boom rechtop te zetten zonder de wortelkluit te beschadigen als de boom gaat verzakken na het planten. Echter, door het onderste deel van de wortelkluit consequent te stabiliseren tijdens het planten zal voorkomen worden dat stevige wortelkluiten zullen verschuiven. Hierdoor zullen ze gewoonlijk niet achteraf te hoeven worden rechtgezet.

INTERNET ONDERZOEK

Bij het doorzoeken van ruim 50 sites op het internet constateerde Appleton dat de overgrote meerderheid van de informatieve sites het (deels) verwijderen van de draadkorf aanbevelen (zie bijvoorbeeld Kuhns, 2005). De sites die dat niet doen zijn bijna uitsluitend van de groothandelskwekerijen zelf.

DRAADKORF FABRIKANTEN

Uit onderzoek onder acht draadkorffabrikanten die produceren voor boomkwekerijen bleek, dat de vergankelijkheid van het materiaal in de grond niet een van de hoofditems is bij de productie. Van belang bij het grootste deel van de fabrikanten was bijvoorbeeld dat de draadkorven gegalvaniseerd waren, zodat ze buiten opgeslagen konden worden zonder dat ze vóór gebruik zouden roesten of anderzijds achteruit zouden gaan. Twee fabrikanten van voornamelijk gegalvaniseerde draadkorven hadden zelfs de duurzaamheid in de grond als belangrijke doelstelling.

DRAADKLUITONDERZOEK

Maart 2003 is door Appleton c.s. gestart met een veldonderzoek. Binnen dit onderzoek zijn bomen aangeplant waarbij de draadkluit op vier manieren is behandeld:

1. volledig gehandhaafd;
2. volledig verwijderd;
3. de bovenste lussen en de horizontale draadwinding verwijderd;
4. de draadkorf verticaal doorgeknipt en de twee helften in het plantgat neergelegd.

ALTERNATIEVEN

Op dit moment bestaat geen goed economisch alternatief voor draadkorven om bomen te oogsten. Sommige bedrijven gebruiken zware containers, waarvan de zijanten verwijderd kunnen worden na aanplant. In Europa schijnt een korf te zijn getest van afbreekbaar plastic, volgens een publicatie uit 1981 (Gardner-Young), maar daar is verder niets meer over terug te vinden in de literatuur. Voor struiken en kleine bomen gebruiken sommige kwekerijen een uitvouwbare draadkorf, gemaakt van dun, niet gegalvaniseerd, los geweven staal. Deze draadkorven beginnen twee weken na aanplant al af te breken in de bodem en zijn compleet vergaan binnen twee jaar. Of deze dunne draadkorven geschikt zijn voor grotere boomkluiten moet nog vastgesteld worden.

Vrij recent is een plastic container geïntroduceerd door Maywood Evergreen in Minnesota, waarvan de zijanten kunnen worden verwijderd. Dit product moet nog serieus getest worden.

Veronica van Amerongen
vaboom@xs4all.nl

OPROEP

Gaarne reacties van boomverzorgers die (langdurige) ervaring hebben met bomen met draadkluit en/of boomverzorgers die bomen na vele jaren hebben opgegraven die met draadkluit geplant waren. In het volgende nummer worden deze reacties verwerkt. Uiteraard wordt de tekst van het artikel eerst ter goedkeuring voorgelegd aan alle mensen die gereageerd hebben.

Literatuur:

- Appleton, B. (2004). Wire baskets-current products and their handling at planting, in: Journal of Arboriculture, July 2004.
- Kuhns, M. (2005). Forestry extension, Utah State University, update tot 21.6.2005 (<http://extension.usu.edu/forestry/Home>).

Planten met draadkluit riskant?

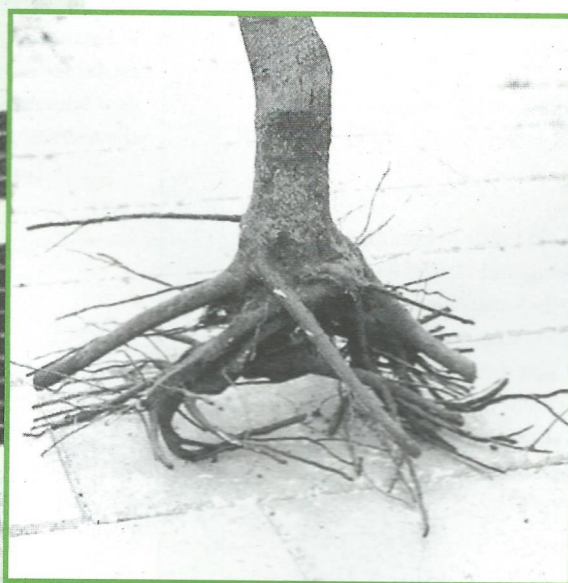
Ruim vijf jaar geleden deed Evert Ros het boomkwekerswereldje opschrikken door een kritisch artikel in het blad 'De Boomkwekerij' over de draadkluit, onder de titel: 'Teveel rotzooi bij draadkluiten' (Van den Berg, 2000, 22-23). Boomkwekers belden hem en één kwam zelfs persoonlijk langs om toelichting te geven cq. om opheldering te vragen.

KLUITEN VAAK TE KLEIN

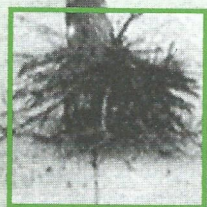
Het principe van draadkluiten is niet verkeerd, vindt Ros. De voordelen zijn onder andere dat ze logistiek gemakkelijk zijn, omdat de boom mooi verpakt is en eenvoudig een week op locatie kan blijven liggen. Je bent minder seizoensgebonden en het is mogelijk zwaardere maten bomen te planten.

Het grootste bezwaar van Ros is, dat de kluiten vaak te klein zijn in verhouding tot de boomgrootte. Het volume van kroon en wortels is niet in evenwicht. 'Om de bomen in balans te brengen, zou je rigoreus kunnen snoeien. Je koopt dan feitelijk alleen een dikke stam.' Dit snoeien gebeurt echter meestal niet. Ook moet de controle beter. 'Ze moeten het gaas en het jute eens van een kluit afhalen, dan kun je zien hoe de wortels zijn'. Tref je een 10-tal duimdikke, afgeknipte wortels, zonder een intensieve fijne beworteling, dan is de voorbereiding op de kwekerij niet goed geweest.

Zelfs bij bomen met een goede draadkluit ziet Ros problemen. Hij vindt de kluiten veel te klein. Een boom met een geschatte kroonprojectie van 3 m² heeft vaak een kluit van ca. 80 liter. Zelfs een twee maal zo grote kluit is minimaal. Het eerste seizoen zit de boom in de kluit, het vergt veel van de boom om eruit te komen. Pas als de bomen om de dag water krijgen, slaan ze goed aan. 'En ik geef het je te doen om 1000 bomen heel voorzichtig 10 liter water te geven' (Van den Berg, 2000, 22-23).

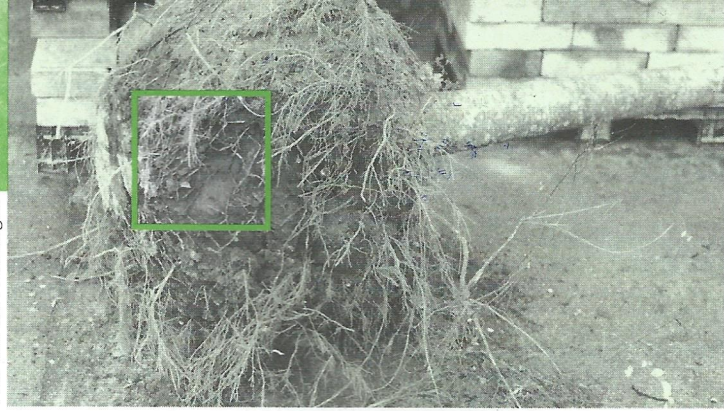

De Maliebaan in Amsterdam moest een echte bomenlaan worden. Inmiddels is driekwart van de *Ostrya carpinifolia* vervangen. De 7 m hoge bomen groeiden niet met dergelijke kluitjes.

deel 2

Foto's: V. van Amerongen

PROBLEMEN MET DE DRAADKLUIT IN HET VERLEDEN

De twee boomkwekers en twee boombeheerders in Amsterdam, die om een reactie op deel 1 van dit artikel zijn gevraagd, noemen het probleem van de te kleine kluiten niet. Allereerst komen de 'beginners'problemen aan bod.

Bob Croese' (beheerder openbare ruimte van stadsdeel Amsterdam Centrum): 'Voor in de beginjaren, ruim 20 jaar geleden, zijn er problemen geweest met het fenomeen draadkluit. Dit betrof voornamelijk de kunstmatig aangemaakte kluiten, waarin slechte beworteling werd 'verstoep'. Malafide kwekers zagen het gebruik van draadkorven als een extra inkomen. Bovendien was er onbekendheid met het nieuwe product; er was onvoldoende én foutieve informatie beschikbaar over het gebruik van draadkluiten en de methode van verwerking. Momenteel huren veel kwekers specialistische bedrijven in die op een professionele manier draadkluiten maken'.

ONDERZOEK AMSTERDAM

Croese: 'Het onderzoeksbureau van de gemeente Amsterdam heeft destijds, 15 tot 20 jaar geleden, al onderzoek gedaan naar het effect van het handhaven van draadkluiten bij het planten van bomen. Op diverse plaatsen in Amsterdam zijn bomen met draadkluit opgegraven of vrijgegraven, waarbij negatieve zaken werden geconstateerd. Anderzijds werden ook draadkluitbomen opgegraven waarbij geconstateerd kon worden dat het draadnet gemiddeld in 2 à 3 jaar compleet uiteen gevallen en verteerd was'. Ros kent geen concreet onderzoek naar draadkluiten. Echter, in zijn dagelijkse reeks van boomonderzoeken kwamen aanslagproblemen bovengemiddeld vaak voor: dit bleek dan telkens weer te herleiden naar de draadkluiten.

Pieter van den Berk (boomkwekerij Van den Berk te St. Oedenrode): 'Vroeger werd bij sommige kwekers verzinkt draad gebruikt wat zeer duurzaam was en daarom nog lang in de grond intact bleef. Voor jute geldt hetzelfde. In het verleden werd her en der nogal eens gewerkt met zogenaamde acryl-lappen om de kluit mee in te pakken. Deze extreem duurzame lappen vergingen niet in de grond en zorgden daarom voor afgeknelde wortels, met alle problemen van dien. Het verschil met de draadkorven in Amerika is, dat de draad van de draadkorven die ze daar over het algemeen gebruiken veel dikker is dan in Europa gangbaar is. Dit verklaart wellicht de lange tijd die het daar kost voordat de draad in de bodem is vergaan'.

De kluit van een jonge es, die vier jaar daarvoor in een groenstrook in Amsterdam was geplant, en op het tijdstip van uitgraven half dood was. De leemachtige grond in de kluit is zeer hard. De draadkorf was nog vrijwel volledig aanwezig. De overige essen, die rond dezelfde tijd waren aangeplant, vertoonden bijna hetzelfde beeld (nauwelijks tot geen groei). Deze boom was aanleiding voor het schrijven van dit artikel.

HUIDIGE STAND VAN ZAKEN

Van den Berk: 'De draad die vandaag de dag in Nederland (en ook bij de meeste kwekers elders in Europa) gebruikt wordt in de boomkwekerijsector is zogenaamd gegloeid draad. Dat ijzerdraad is niet behandeld tegen roestvorming en vergaat snel in de grond; binnen vijf jaar zou het weg moeten zijn. Verder gebruiken boomkwekers nu vrijwel alleen natuurjute die na enkele maanden in de grond reeds voor 80 à 90% vergaan is'.

Croese: 'Kwaliteitsbomen komen van een kwaliteitskweker en die heeft kwaliteitsdraadnetten. Daarbuiten zullen altijd bedrijven blijven die het minder nauw met de kwaliteit nemen. Kwaliteit moet je daarom blijven keuren. Bij twijfel gewoon de kluit open maken, dan blijft iedereen scherp'.

HOE PLANT JE BOMEN HET BEST MET DRAADKLUIT?

DE KWEKERS

Van den Berk en Ronnie Nijboer (boomkwekerij De Bonte Hoek te Glimmen) adviseren hun klanten om, als de boom geplant staat, eventueel de bovenzijde van de draadkorf en het jute wat los te knippen en open te leggen. Van den Berk: 'De plantdiepte is goed af te leiden uit de verkleuring rondom de wortelhals, die de plantdiepte op de kwekerij laat zien. Het vaststellen van de plantdiepte kan dus goed gedaan worden zonder de draadkluit te verwijderen'. Nijboer: 'Praktisch gezien is het bijna onmogelijk om bij het maken van een draadkluit de wortelhals onzichtbaar te maken. Met de kluitmachine wordt de boom met kluit opgerooid en op de draadkorf met gaaslap gezet, waarna de lap en de korf handmatig over de kluit worden getrokken en aangedraaid. Een niet zichtbare wortelhals is dan ook alleen mogelijk als de boom bij het aanplanten op de kwekerij te diep zou worden weggeplant. Dan zou de boom echter al in de teeltfase afsterven'.

DE GEBRUIKERS

Hans Kapiteijn (inkoper plantmateriaal en voorlichter, stadsdeel Amsterdam Zuidoost): 'Wij laten de draadkluit zitten, want de kwekers geven dat aan. Wel wordt de bovenkant van de draadkluit losgemaakt, de jute losgeknoopt en teruggeslagen. Bij twijfel wordt de draadkluit opengemaakt, om te zien hoe de kluit in elkaar zit. Onze ervaring is, dat de wortels door de draadkluit heengroeien'.

Croese 'Bomen hoog planten, draadkluit laten zitten. De rijgdraad na plaatsing doorknippen en gaas en jute wat terugvouwen. Bij twijfel de kluit open maken. Plantgat rondom de kluit gelijkmatig aanvullen en aandrukken, zodat er optimaal contact ontstaat tussen de kluit en de omringende grond. Maar vooral: ken je plantlocatie. Waar zit de gereduceerde zone, hoe hoog bevindt zich de grondwaterstand en wat is de omringende verdichting. Al die gegevens in combinatie met de kwaliteit van je plantgoed bepalen het succes van de aanplant'.

DE ONDERZOEKERS

De ervaring van Jitze Kopinga, boomonderzoeker bij Alterra, Wageningen is, dat de draadkorf over het algemeen heel langzaam erodeert. Hij adviseert om zowel draadkorf als jute zoveel mogelijk weg te halen. Het beste is dan om de boom met draadkluit in het plantgat te plaatsen en dan ter plekke gaas en jute zoveel mogelijk te verwijderen. Als de kluit dan uit elkaar valt, is het over het algemeen geen goede kluit. Ook is het beter om de boom te planten in een gat dat minimaal twee keer de doorsnede heeft van de kluit: dat is gemakkelijker bij het weghalen van gaas en jute én voor de menging van de omringende grond met de grond uit de kluit.

Ros 'Ten eerste: maak het plantgat minimaal twee keer zo breed als de kluit en maak ook de bodem los (een en ander afhankelijk van bodemomstandigheden en grondwaterregime).

Ten tweede: maak het plantgat vooral niet te diep. Omdat bij het planten van draadkluitbomen meestal met een kraantje wordt gewerkt, is 'effe dieper' heel verleidelijk.

En ten derde: als de boom eenmaal in het gat staat, kun je het gaas en de jute zonder problemen los maken en de wortels al enig contact laten maken met de omringende grond.

En ten slotte: in de kleinere kwekerijmaten is planten met naakte wortel goed uitvoerbaar. De aanslag verloopt doorgaans beter dan bij draadkluiten.'

TOCH TWIJFELS?

Bij navraag vindt Nijboer echter wel, dat bij standaard plantmaten (12-14 t/m 25-30 cm) veel boomsoorten prima zonder kluit kunnen worden geplant, MITS de boom goed in de winterrust is en MITS de wortels goed tegen uitdrogen worden beschermd. Bij bomen zwaarder dan circa 30 cm stamomvang lijkt het planten met kluit hem noodzakelijk.

Ondertussen zijn bij Bonte Hoek kwekerijen al wel enkele alternatieve kluitverpakkingen uitgeprobeerd voor (grote) bomen, namelijk RootControl-containerzakken (voor de standaard plant-

maten) en SpringRing- of Airpot-containers (voor iedere maatvoering toepasbaar). Nijboer: 'Eigenlijk kan de draadkluit-discussie hiermee direct in de prullenbak, want de oplossingen zijn gewoon voorhanden!' (...). Echter, de teelt van bomen in RootControl-containerzakken en SpringRing-containers is bewerkelijker, dus duurder.

GARANTIE OP PLANTMATERIAAL

Van den Berk: 'Wat een probleem kan zijn als draad en jute verwijderd worden als het een niet erg dichtwortelende boomsoort betreft, is het verlies van de grond rond de wortels. Als de bomen dan ook nog een stuk gedragen worden, is de kans op ernstige wortelschade, dus het slecht aanslaan van een boom, zeer groot. Bij dergelijke handelingen komt een eventueel van toepassing zijnde hergroeigarantie te vervallen'.

Nijboer: 'Het verwijderen van de draadkorf vóór plaatsing in het plantgat kan er toe leiden dat de kluit uit elkaar valt, waarbij haarwortels afbreken. Als de opdrachtgever hiervoor kiest kan hij mijns inziens beter een boom zonder draadkluit bestellen'.

CONCLUSIE

De belangrijkste kritiek van de Amerikanen uit deel 1² samengevat:

- 1 Door jute en draadkorf niet van de kluit te verwijderen kan deze vóór aanplant niet onderzocht worden op gebreken aan de wortels. Zodoende is geen zicht op ernstig afknellende of draaiende wortels in de kluit.
- 2 De wortelhals is vaak onzichtbaar, waardoor bomen te diep geplant worden.
- 3 Door het langzame eroderen van de draadkorf worden wortels afgekneld door het ijzerdraad, hetgeen een negatief effect heeft op de opname van voedingsstoffen, die noodzakelijk is voor het aanslaan en de goede groei van de boom.

De boomkwekers draaien een beetje om punt 1 heen, want natuurlijk leveren zij wel kwaliteit; de afnemers zeggen dat je gewoon af en toe een draadkluit uit elkaar moet halen en uitschudden: controleer die kwaliteit maar. Dan worden tevens te kleine kluiten met te weinig haarwortels zichtbaar. Echter, het verwijderen van de draadkluit dient uiteraard in het plantgat te gebeuren; de meeste negatieve reacties van de kwekers op het verwijderen van de draadkluit gaat over het 'ontbloten' van de wortels voordat de boom in het plantgat wordt gezet. Punt 2, de (vermeende?) onzichtbare wortelshals, is gemakkelijk zichtbaar te maken door in ieder geval draadkluit en jute van boven los te maken, aldus alle partijen. Over punt 3, de tijd die een draadkorf nodig heeft om te eroderen, is men het absoluut oneens met elkaar!

Veronica van Amerongen
vaboom@xs4all.nl

Literatuur

Van den Berg (2000). Bomenonderzoeker: 'Te veel rotzooi bij draadkluiten', in: De Boomkwekerij 23/24, 9 juni 2000, 22-23.

¹ Ervaring: 13 jaar gewerkt bij Bureau Raadgeving en Onderzoek van de gemeente Amsterdam en bij de stadskwekerij; als aannemer vijf jaar bij Zelkova bomen verkocht en sinds kort weer terug als boombeheerder bij de gemeente Amsterdam.

² Zie deel 1 van dit artikel in KPB-Nieuwsbrief nr.25, herfst 2005, pagina 2.